

1. การประชุม Baltic Offshore Wind Forum

1.1 เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2566 กระทรวงต่างประเทศสหพันธ์ฯ ได้จัดการประชุม Baltic Offshore Wind Forum ณ กระทรวงต่างประเทศสหพันธ์ฯ โดยมีนาง Annalena Baerbock รัฐมนตรีต่างประเทศสหพันธ์ฯ และรัฐมนตรีต่างประเทศของภูมิภาคทะเลบอลติก เช่น เดนมาร์ก ฟินแลนด์ โปแลนด์ ลัตเวีย ลิทัวเนีย และเอสโตเนีย รวมถึงผู้บริหารระดับสูงของภาคธุรกิจสาขาพลังงานเข้าร่วมหารือด้านการพัฒนาพลังงานลมนอกชายฝั่งทะเลบอลติก เพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงานภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ โดยเน้นหารือด้านนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานของพลังงาน โดยเฉพาะประเด็นการขยายโครงข่ายไฟฟ้า การเพิ่มกำลังการผลิตของฟาร์มกังหันลม และการเพิ่มจำนวนพื้นที่สำหรับการทำฟาร์มกังหันลมนอกชายฝั่งทะเลบอลติก โดยนาง Annalena Baerbock รัฐมนตรีต่างประเทศ สหพันธ์ฯ ได้กล่าวเปิดการประชุมในฐานะประธาน The Council of the Baltic Sea States (CBSS)¹ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

- การประชุม Baltic Offshore Wind Forum มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นเวทีที่เปิดโอกาสในการสร้างความร่วมมือด้านพลังงานของประเทศในภูมิภาคทะเลบอลติก ซึ่งจะมีส่วนช่วยผลักดันสู่การบรรลุเป้าหมายด้านการปกป้องสภาพภูมิอากาศตามข้อตกลงของภาคีภายใต้กรอบการประชุม COP

- เน้นย้ำว่า ทะเลบอลติกเป็นชุมทรัพย์ของพลังงานสีเขียว เนื่องจากทะเลบอลติกมีศักยภาพในการผลิตพลังงานลมนอกชายฝั่งกว่า 93 กิกะวัตต์ ซึ่งเป็นกำลังการผลิตที่เทียบเท่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ขนาดกลางรวมกันประมาณ 90 แห่ง (ตามการประเมินของคณะกรรมการอียู)

- พลังงานลมมีบทบาทสำคัญต่อทุกประเทศทั่วโลก โดยจากการประเมินของ The International Renewable Energy Agency (Irena) ทั่วโลกสามารถเพิ่มกำลังการผลิตพลังงานลมจาก 740 กิกะวัตต์ เป็น 6,000 กิกะวัตต์ ภายในปี 2593 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 7/ปี)

- การผลักดันโครงการด้านพลังงานลมนอกชายฝั่งทะเลบอลติกต้องอาศัยความร่วมมือในภูมิภาค และการลงทุน ทั้งนี้ การปรับกระบวนการสำหรับการประมูลโครงการที่เหมาะสมนับเป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ

- เน้นย้ำถึงความสำคัญของกังหันลมที่ติดตั้งนอกชายฝั่งทะเลบอลติกเป็นการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานในภูมิภาคทะเลบอลติก เนื่องจากสามารถช่วยลดการพึ่งพาพลังงานฟอสซิลจากรัสเซียได้

1.2 ในการประชุม Baltic Offshore Wind Forum กลุ่มบริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านการให้บริการขนส่งพลังงานของสหพันธ์ฯ (Transmission System Operator: TSO) ได้แก่ (1) บริษัท 50 Hertz Transmission (2) บริษัท Amprion GmbH (3) บริษัท TanneT TSO GmbH และ (4) บริษัท Transnet BW GmbH ได้ลงนามในหนังสือแสดงเจตจำนง (Letter of Intent: LOT) กับกลุ่มบริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านการให้บริการขนส่งพลังงานของลิทัวเนีย (Transmission System Operator: TSO) เพื่อทำความร่วมมือการสร้างเคเบิลใต้น้ำแบบไฮบริด ระยะทาง 750 กิโลเมตรในทะเลบอลติกที่เชื่อมต่อระหว่างสหพันธ์ฯ และลิทัวเนียภายใต้ชื่อโครงการ “Baltic Wind Connector” โดยสายเคเบิลใต้น้ำดังกล่าวจะใช้ขนส่งไฟฟ้าที่ผลิตได้จากฟาร์มกังหันลมนอกชายฝั่งทะเลบอลติกของลิทัวเนียมายังสหพันธ์ฯ นอกจากนี้ บริษัท 50 Hertz Transmission ซึ่งเป็นบริษัทของสหพันธ์ฯ ที่บุกเบิกด้านโครงข่ายไฟฟ้าในทะเลบอลติก และกลุ่มบริษัท TSO ของ ลิทัวเนีย ลัตเวีย และเอสโตเนีย ยังได้ลงนาม LOT ร่วมกันอีก 1 ฉบับ เพื่อสร้างโครงข่ายไฟฟ้าเชื่อมโยงฟาร์มกังหันลมในภูมิภาคทะเลบอลติกภายใต้โครงการ “Meshed Offshore Grids”

¹ The Council of the Baltic Sea States (CBSS) ก่อตั้งขึ้นในปี 2535 ปัจจุบันมีสมาชิกประกอบด้วย (1) สหพันธ์ฯ (2) เดนมาร์ก (3) ฟินแลนด์ (4) นอร์เวย์ (5) โปแลนด์ (6) สวีเดน (7) ไอล์แลนด์ (8) ลัตเวีย (9) ลิทัวเนีย (10) เอสโตเนีย และ (11) อียู

2. การเสนอมาตรการกำหนดเพดานราคาไฟฟ้าสำหรับภาคอุตสาหกรรมของรัฐบาลสหพันธ์ฯ

กระทรวงเศรษฐกิจและการปฏิบัติการทางสภาพภูมิอากาศสหพันธ์ฯ ได้เสนอร่างมาตรการกำหนดเพดานราคาไฟฟ้าสำหรับภาคอุตสาหกรรม โดยเสนอให้กำหนดราคาไฟฟ้าที่ 6 เซนต์/ kWh สำหรับจำนวนไฟฟ้าร้อยละ 80 ที่ภาคอุตสาหกรรมใช้ (ราคาเดียวกับมาตรการกำหนดเพดานราคาไฟฟ้าสำหรับครัวเรือน และบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็กที่ใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 30,000 kWh/ปี ที่ออกมาก่อนหน้านี้) ทั้งนี้ รัฐบาลสหพันธ์ฯ จะเป็นผู้จ่ายเงินชดเชยส่วนต่างระหว่างราคาที่จะระบุไว้ในสัญญาการซื้อขายไฟฟ้า และเพดานราคาไฟฟ้าที่รัฐบาลกำหนดให้กับบริษัทผู้ผลิตไฟฟ้า อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสหพันธ์ฯ มีเงื่อนไขว่า บริษัทในภาคอุตสาหกรรมต้องปฏิบัติตามภาระผูกพัน เช่น การไม่ย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่น และการเปลี่ยนโครงสร้างอุตสาหกรรมสู่อุตสาหกรรมสีเขียว เป็นต้น ทั้งนี้ นาย Robert Habeck รัฐมนตรีเศรษฐกิจสหพันธ์ฯ ได้เน้นย้ำว่า มาตรการให้เงินอุดหนุนนี้จะเป็นมาตรการระยะสั้นที่รัฐบาลจะใช้ในช่วงเปลี่ยนผ่านพลังงานเท่านั้น โดยในระยะยาวกระทรวงเศรษฐกิจสหพันธ์ฯ วางแผนจะให้รัฐบาลทำการค้าประกันสัญญาซื้อขายไฟฟ้า (Power Purchase Agreement: PPA) ระหว่างผู้ผลิตไฟฟ้าและภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถเข้าถึงไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนในราคาที่ถูกลงในอนาคต² ซึ่งมาตรการทั้งระยะสั้นและระยะยาวข้างต้นมีจุดประสงค์เพื่อรักษาศักยภาพในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม

3. การลงทุนสร้างโรงงานผลิตแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าในสหพันธ์ฯ

3.1 หลังจากก่อนหน้านี้ บริษัท Northvolt บริษัทสัญชาติสวีเดนเกิดความลังเลที่จะลงทุนตั้งโรงงานผลิตแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าในเมือง Heide รัฐ Schleswig-Holstein เนื่องจากสหรัฐฯ ได้ออกพระราชบัญญัติ Inflation Reduction Act ซึ่งเอื้อประโยชน์แก่บริษัทต่าง ๆ ที่จะลงทุนในสหรัฐฯ เช่น การให้เงินอุดหนุน และแรงจูงใจด้านภาษี เป็นต้น ล่าสุด บริษัท Northvolt ได้ตัดสินใจที่จะลงทุนสร้างโรงงานผลิตแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าในสหพันธ์ฯ แล้ว หลังจากรัฐบาลสหพันธ์ฯ ได้พยายามเจรจากับบริษัท Northvolt อย่างต่อเนื่อง โดยบริษัท Northvolt จะได้รับเงินอุดหนุน และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ภายใต้โครงการ Important Project of Common European Interest (IPCEI) นอกจากนี้ บริษัท Northvolt ยังจะได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงกรอบเงื่อนไขการระดมทุนที่ลดความซับซ้อนของระเบียบการระดมทุนภายใต้โครงการ Temporary Crisis and Transition Framework (TCTF) ของอียูด้วย ทั้งนี้ คาดว่า โรงงานผลิตแบตเตอรี่ของบริษัท Northvolt จะมีกำลังการผลิตแบตเตอรี่ 60 กิกะวัตต์/ชั่วโมง/ปี ซึ่งสามารถป้อนแบตเตอรี่สำหรับการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าได้มากถึง 1 ล้านคัน/ปี

3.2 รัฐมนตรีเศรษฐกิจสหพันธ์ฯ ได้ให้ความเห็นว่า การลงทุนสร้างโรงงานผลิตแบตเตอรี่ของบริษัท Northvolt จะสามารถสร้างงานให้แก่สหพันธ์ฯ กว่า 3,000 ตำแหน่ง โดยนับเป็นโครงการที่สำคัญในการเปลี่ยนผ่านพลังงานในสาขาการขนส่งของสหพันธ์ฯ ซึ่งโครงการ TCTF ของอียูที่ลดความซับซ้อนของเงื่อนไขในการระดมทุนนับว่ามีส่วนช่วยดึงดูดการลงทุนมายังสหพันธ์ฯ และอียู³

4. การปรับแผนธุรกิจของบริษัท Volkswagen AG

ในไตรมาสแรกของปี 2566 บริษัท Volkswagen AG ได้ผลกำไรเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 3 (ตั้งเป้าไว้ที่ร้อยละ 6.5) จึงได้ประกาศปรับโครงสร้างธุรกิจของยี่ห้อหลักของกลุ่ม ได้แก่ (1) Volkswagen (2) Audi และ (3) Porsche ดังนี้

- ลดต้นทุนการผลิตโดยการรวม 2 แผนก ได้แก่ แผนกพัฒนายานยนต์รุ่นใหม่ และแผนกผลิตของรถยนต์ 3 ยี่ห้อ ข้างต้นเข้ากับบริษัทรถยนต์ในเครือยี่ห้อ Skoda Seat และรถบรรทุก Volkswagen
- เพิ่มการลงทุนในจีน และสหรัฐฯ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับผู้ผลิตในท้องถิ่น ซึ่งมีฐานลูกค้าจำนวนมาก
- ปรับลดค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร โดยไม่มีการปลดพนักงาน แต่จะใช้ระบบ Atersteilzeit ซึ่งเป็นระบบที่มีการลดชั่วโมงการทำงานลงครึ่งหนึ่งของช่วงเวลาการทำงานที่เหลือก่อนเกษียณอายุ โดยลูกจ้างจะได้รับเงินเดือน

² <https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Pressemitteilungen/2023/05/20230505-habeck-legt-arbeitspapier-zum-industriestrompreis-vor.html>

³ <https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Pressemitteilungen/2023/05/20230512-batterieprojekt-von-northvolt-in-deutschland.html>

ตามจำนวนชั่วโมงการทำงานจริง (ที่ลดลง) และนายจ้างจะจ่ายเงินเบี้ยประกันเกษียณอายุส่วนของลูกจ้างเพิ่มเติมให้เต็มเวลา⁴

5. ข้อมูลเพิ่มเติม และข้อสังเกต

5.1 สมาคมผู้ประกอบการระบบจัดเก็บก๊าซและพลังงานไฮโดรเจนของสหพันธ์ฯ (Association of German Gas and Hydrogen Storage System Operators: Ines) รายงานผลการสำรวจความพร้อมด้านโรงกักเก็บก๊าซไฮโดรเจนของสหพันธ์ฯ ที่จะนำมาใช้ในอนาคตอันใกล้ว่า ปัจจุบันสหพันธ์ฯ ยังไม่มีโรงกักเก็บพลังงานไฮโดรเจนเชิงพาณิชย์ ถึงแม้ว่าสหพันธ์ฯ ได้วางแผนทำโครงการนำร่องด้านการกักเก็บพลังงานไฮโดรเจนมากถึง 23 โครงการ แต่โครงการดังกล่าวยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นเท่านั้น และภาคเอกชนยังไม่มี การตัดสินใจด้านการลงทุนในเชิงพาณิชย์ แต่อย่างใด ทั้งนี้ ตามการประเมินของรัฐบาลสหพันธ์ฯ จำเป็นต้องมีโรงกักเก็บพลังงานไฮโดรเจนประมาณ 72-74 เทราวัตต์/ชั่วโมงรองรับภายในปี 2588 เพื่อการเปลี่ยนโครงสร้างพลังงานสู่การใช้พลังงานไฮโดรเจน⁵

5.2 ขณะนี้ พรรคร่วมรัฐบาลของสหพันธ์ฯ กำลังประสบปัญหาความขัดแย้งกันในหลายประเด็น อาทิ การวางแผนงบประมาณปี 2567 การเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติ Building Energy Act และการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติ Planning Acceleration Act ทั้งนี้ ความขัดแย้งในประเด็นการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติ Building Energy Act ระหว่างพรรค Greens และพรรค FDP ได้รับความสนใจจากสาธารณชนอย่างมาก โดยนาย Christian Lindner (พรรค FDP) รัฐมนตรีคลังสหพันธ์ฯ ไม่เห็นด้วยอย่างรุนแรงต่อร่างเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติดังกล่าวของ นาย Robert Habeck (พรรค Greens) รัฐมนตรีเศรษฐกิจสหพันธ์ฯ ซึ่งกำหนดให้ตั้งแต่ปี 2567 เป็นต้นไป ห้ามติดตั้งเครื่องทำความร้อนที่ใช้ก๊าซ/น้ำมันเชื้อเพลิง และเครื่องทำความร้อนที่ติดตั้งใหม่ทุกเครื่องต้องใช้พลังงานหมุนเวียนอย่างน้อยร้อยละ 65 โดยถึงแม้ว่าก่อนหน้านี้ ได้มีการเพิ่มข้อกำหนดปลั๊กย่อยที่ฟ่อนปรน และพรรคร่วมรัฐบาลได้บรรลุข้อตกลงแล้ว อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ รัฐมนตรีคลังสหพันธ์ฯ ยังคงพยายามยับยั้งการเสนอร่างเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติ Building Energy Act ต่อรัฐสภาสหพันธ์ฯ อย่างไรก็ตาม นาย Olaf Scholz (พรรค SPD) นายกรัฐมนตรี สหพันธ์ฯ มีท่าทีเห็นด้วยกับรัฐมนตรีเศรษฐกิจสหพันธ์ฯ ที่จะผลักดันให้ร่างเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาสหพันธ์ฯ โดยเร็วที่สุด⁶

⁴ <https://www.handelsblatt.com/unternehmen/industrie/autoindustrie-volkswagen-plant-weitreichenden-umbau-seiner-kernmarke/29156922.html>

⁵ <https://www.tagesschau.de/wirtschaft/technologie/wasserstoffspeicher-erneuerbare-energien-gasspeicher-energiewende-100.html>

⁶ <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/heizungsstreit-ampel-gesetze-100.html>